

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joan Oliver a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver> >

Joan Oliver (Pere Quart)

Joan Oliver
Josep Maria Ripoll

Joan Oliver és un autor difícil de situar des d'una perspectiva generacional: nascut el 1899, i per tant pertanyent a la lleva de [Riba](#), [Foix](#), [Sagarra](#) o

[Salvat-Papasseit](#), publica el primer llibre -de narracions- l'any 1928 i no es dona a conèixer com a poeta fins el 1934 -circumstància que l'apropa cronològicament a [Espriu](#), [Rosselló-Pòrcel](#) o [Vinyoli](#). D'altra banda, després del compromís amb la causa republicana i l'exili consegüent, assoleix el seu punt àlgid de prestigi els anys seixanta, pels punts de contacte de la seva obra amb l'anomenat "realisme històric".

Més enllà, però, de les classificacions, la seva obra presenta unes constants d'una gran coherència: la postura crítica permanent contra el poder polític i el conformisme social, una ironia propera de vegades al sarcasme, un model de llengua tan planer com depurat i una actitud contrària a les pretensions i els transcendentalismes. Format els anys del [noucentisme](#) i les avantguardes, Oliver va decantar-se a partir de la guerra cap al realisme i el compromís, si bé mitjançant un humor punyent, un esperit iconoclasta i sovint individualista, i uns marcats pressupòsits ètics; aquests últims, però, en condicionar-li la poètica van afavorir-lo tant els anys seixanta com, sens dubte, perjudicar-lo després, amb l'eclosió de moviments més interessats en l'autonomia del fet literari respecte de les contingències ideològiques.

Dels orígens burgesos al compromís

Joan Oliver neix l'any 1899 en el si d'una destacada família de la burgesia industrial sabadellenca: mentre l'avi patern havia estat un dels fundadors de la Caixa de Sabadell, el matern era un dels dirigents del Foment del Treball. Educat, doncs, com a fill de casa bona, quart d'onze germans dels quals acabarà essent l'únic supervivent, estudià la carrera de dret, viatjà per Europa i, l'any 1919, formà l'anomenat "grup de Sabadell" amb el novel·lista [Francesc Trabal](#) i el poeta i crític Armand Obiols -pseudònim de Joan Prat-, entre d'altres. Aquests autors practiquen una literatura a mig camí de la iconoclastia avantguardista, de caire cosmopolita, i de la pura facècia de regust més local -aquest últim aspecte una mica en la línia de les humorades de [Santiago Rusiñol](#), per exemple. El seu gust per l'humor absurd es manifesta en el volum col·lectiu *L'any que ve*, conjunt d'acudits i estirabots diversos firmat per Trabal però on tots intervenen. L'any 1923 es fan càrrec del *Diari de Sabadell*, del qual Oliver serà el director i on usará pseudònims diversos (Feliu Camp de la Sang, Florentí Carvallà Cot i Joan Pendonista, Orella Dreta, entre d'altres) i el 1925 funden les edicions La Mirada, remarcable iniciativa editorial que publicarà divuit volums i fulls solts -d'autors com [Carné](#), [Riba](#) o, evidentment, ells mateixos. Veiem així com en el grup de Sabadell es combinen la influència avantguardista amb l'humorisme més local i, en el camp de l'edició, el gust pel rigor i l'obra ben feta d'herència noucentista.

D'altra banda, Oliver va col·laborant també en les publicacions importants de l'època -com ara *La Veu de Catalunya*, *La Publicitat*, *Revista de Catalunya* o *Mirador*-, es trasllada a viure a Barcelona l'any 1926 i estrena a Sabadell una primera obra teatral, *Una mena d'orgull* -anys després declararia

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joan Oliver a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver> >

que la seva principal aspiració literària era la de dramaturg. Si el primer llibre publicat és del 1928 - *Una tragèdia a Lil·liput*, narracions-, és el 1934 que es dona a conèixer com a poeta -a una edat, doncs, ja una mica tardana-, amb el pseudònim que ja sempre més utilitzarà per a aquest gènere: Pere Quart, que ja havia usat per a signar articles contra la Dictadura de Primo de Rivera, i que forma a partir del segon nom de baptisme i del fet de ser el quart fill de la família. El llibre de poemes, *Les decapitacions*, parodia tan aviat el simbolisme com les avantguardes i ja hi despunta una intenció alhora humorística, crítica i, en alguns casos, clarament ideològica -en poemes, per exemple, al·lusius a Hitler o a Mussolini.

La primera gran sotragada en la vida de Joan Oliver, i els canvis literaris consegüents, es donen, però, amb la guerra civil, durant la qual es compromet a fons amb el bàndol republicà: esdevé president de l'Agrupació d'Escriptors Catalans -filial de la UGT-, cap de publicacions de la Conselleria de Cultura de la Generalitat, cofundador i cap de publicacions de la Institució de les Lletres Catalanes i autor de la lletra de l'himne de l'exèrcit popular català. Tot plegat, doncs, des d'una clara actitud de ruptura amb els seus orígens benestants. Si *Oda a Barcelona*, nacionalista i revolucionària, representa un tomb en la seva obra poètica en adoptar el vers lliure, un marcat to directe i una decidida voluntat de compromís, l'obra teatral *La fam* planteja els problemes de la revolució. Mobilitzat primer, i reclamat després per la Conselleria de Cultura, s'encarrega de l'evacuació dels intel·lectuals compromesos. Acabada la guerra, s'exiliarà a França, primer al castell de Roissy-en-Brie -amb Trabal, [Rodoreda](#), [Calders](#), Obiols i d'altres- i després a Saint-Cyr-sur-Morin; fins que el mateix any 1939 s'embarca cap a Buenos Aires i el 1940 fixa la residència a Santiago de Xile, on viurà vuit anys.

L'exili i el retorn

A Santiago de Xile, Oliver continuarà la seva doble tasca d'intel·lectual i lluitador: col·laborador de *Catalunya*, publicació editada a Buenos Aires, i de *Germanor*, a Xile mateix, aviat esdevindrà director d'aquesta última i fundarà amb [Xavier Benguerel](#) la col·lecció "El Pi de les Tres Branques", on s'editaran des de les [Elegies de Bierville](#) de Carles Rib fins al seu propi *Saló de tardor* (1947), un llibre de poemes malenconiós, interioritzat, de to més greu i intimista que els anteriors. De retorn a Catalunya l'any 1948 -en un context autàrquic ben diferent del d'abans de la guerra, amb l'amarga experiència de l'exili, i havent perdut la seva antiga posició social-, és detingut dos mesos i mig a la presó Model de Barcelona; però tres anys més tard rebrà, per la traducció catalana d'*El misantrop* de Molière, el Premi del President de la República Francesa als jocs florals de París. Director de la primera època de la col·lecció "El Club dels Novel·listes", col·labora intensament amb l'Agrupació Dramàtica de Barcelona -com a vicepresident, autor o traductor-, i treballa des de l'any 1957 fins el 1963 a l'editorial Montaner i Simón com a cap de redacció de la versió castellana del *Diccionario Literario Bompiani*.

Aquest darrer fet serà important en la trajectòria vital i literària de l'autor, ja que a l'esmentada editorial hi coneixerà uns quants estudiants universitaris, molts d'ells futurs professors i intel·lectuals influents -[Joaquim Molas](#), Antoni Comas, Francesc Noy, Sergi Beser-, que el valoraran com a mestre i en facilitaràn el reconeixement. A més, en aquesta època apareix la seva obra potser més emblemàtica, *Vacances pagades* (1960), que entronca amb l'anomenat "realisme històric" -propugnat per Molas i [Castellet](#) a l'antologia-estudi *Poesia catalana del segle XX* del 1963-, en què es valora per damunt de tot el compromís dels autors amb la realitat històrica i social del país. A *Vacances pagades*, obra escèptica, de tocs sarcàstics i to gairebé conversacional, Oliver fa un repàs de la seva vida des de la talaia dels seixanta anys, combinat amb crítiques a la societat de consum i el franquisme i amb mostres d'un peculiar cristianisme individualista. Juntament amb *La pell de brau* de

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joan Oliver a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver> >

Salvador Espriu, constituirà un emblema de la poesia catalana dels anys seixanta.

Del reconeixement a la marginació

A partir d'aquest moment, Joan Oliver serà, doncs, una figura clau en el panorama poètic català i, alhora, un exemple permanent d'inconformisme. Detingut i multat en diverses ocasions per participar en actes multitudinaris contra el franquisme -com la constitució del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona o l'homenatge al doctor Jordi Rubió-, rebrà el [Premi d'Honor de les Lletres Catalanes](#) l'any 1970 i s'abocarà a una poesia cada vegada més corrosiva i escèptica, alhora que progressivament acostada al fet religiós, si bé des d'un individualisme aferrissat que valora la figura de Jesús com a revolucionari. Temperamental, crític, després de la mort del general Franco, amb la democràcia espanyola -i, per tant, amb la majoria de polítics catalans-, independentista i, en les seves pròpies paraules, antic "anarquista en potència", serà un personatge incòmode, com ho demostra alguna denúncia per les seves opinions públiques, com també el seu rebuig de la Creu de Sant Jordi de la Generalitat l'any 1982. Literàriament, però, acabarà relegat a un lloc gairebé testimonial en un context en què es valoraran més altres tendències: l'experimentació derivada de J.V. Foix o [Joan Brossa](#), l'anomenada "poesia de l'experiència" posterior a [Gabriel Ferrater](#) o, fins i tot, un cert retorn al formalisme carnerià.

Mort l'any 1986 a Barcelona i enterrat al Sabadell nadiu, la seva activitat pública i l'obra poètica han relegat a un segon terme tant la producció narrativa -esporàdica, centrada en el relat breu- com la prosa de caire més periodístic o el teatre. Aquest darrer gènere, però, suposa un intent lloable de normalització de l'escena catalana a través del qual Oliver, tot adreçant-se al gran públic, atacava alhora, amb el seu sentit crític habitual, les convencions socials -amb obres com *Allò que tal vegada s'esdevingué*, del 1936, o *Ball robot*, del 1956, ambdues a l'entorn de la institució familiar tal com és entesa per la burgesia.

En termes generals, l'obra de Joan Oliver està marcada, doncs, per l'actitud crítica, la ironia sovint punyent, i també la versatilitat lingüística -demostrada, per exemple, en la versió lliure de l'obra teatral *Pigmalió* de George Bernard Shaw, on els diferents registres de l'idioma es combinen amb habilitat-. Tot a partir d'un cert individualisme que defuig els intel·lectualismes i que busca sovint una resposta als grans dilemes ètics del seu temps.

Copyright del text © 1999 Ediuoc/ECSA

Tast de textos

Text

WEB: Selecció de Poesia Catalana

Transcripcions de "Vaca suïssa", "Corrandes d'exili", "Versos elementals als catalans de 1969", "Una vaca amb un vedellet en braços", "Síntesi" i "Assaig de plagi a la taverna".

<http://www.uoc.edu/lletra/especials/folch/oliver.htm>

WEB: Gedichte von Pere Quart

Tres poemes en català i traduïts a l'alemany.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joan Oliver a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver> >

<http://www.jbeilharz.de/katalan/frameset.htm>

WEB: A media voz

Recull de poemes,

<http://amediavoz.com/quart.htm>

WEB: Joc de cartes

Sobre la correspondència de l'autor amb Josep Ferrater Mora.

http://www.ferratermora.org/lett_cartes.html

WEB: Selecció de poemes

Nou poemes de l'autor al web *Viu la poesia*.

http://www.viulapoesia.com/membrespocio/arxius/lletra/joliver_index_poemes.html

WEB: Pere Quart a EPdLP

Nota biogràfica en castellà amb un poema a El Poder de la Palabra.

<http://www.epdlp.com/escritor.php?id=2176>

Àudios

AUDIO: "Corrandes d'exili" interpretat per Immigrasons

"Corrandes d'exili" interpretat per Immigrasons

<http://www.musicadepoetes.cat/app/musicadepoetes/servlet/org.uoc.lletra.musicadePoetes.Titol?autor=458&titol=1082>

Biobibliografia

Biografia

WEB: A la Hiperenciclopèdia

http://www.encyclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0047165

WEB: A la Viquipèdia

Breu biografia i obra de l'autor al web de l'enciclopèdia lliure.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Joan_Oliver_i_Sallarès

VIDEO: "Joan Oliver/Pere Quart, l'escepticisme apassionat"

Capítol de 64 minuts de la col·lecció "Viure i escriure. Els grans noms de la literatura catalana" a Edu3.cat amb producció de la Fundació Videoteca dels Països Catalans.

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=26802&p_ex=joan%20oliver

---

Bibliografia

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joan Oliver a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver> >

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Oliver+Joan+1899&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.es/search*cat/a?SEARCH=Quart+Pere&sortdropdown=-&searchscope=23

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SQuart+Pere|Orightresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

WEB: Per comprar-ne llibres

<http://www.llibres.cat/ca/detall-autor/oliver-joan>

WEB: Articles de l'autor (Traces)

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Quart%20Pere&sc=1&ln=ca>

WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Quart%2C+Pere&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+lengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

---

propostes didàctiques

text

WEB: Activitats per treballar poemes

Nou poemes amb propostes al web *Viu la poesia*.

http://www.viulapoesia.com/membrespocio/arxius/lletra/joliver_index_props.html

---

interacció

WEB: Interaccions multimèdia

El web *Viu la poesia* presenta activitats interactives de dos poemes.

http://www.viulapoesia.com/membrespocio/arxius/lletra/joliver_index_interac.html

---

Recursos

WEB: Proposta de lectura sobre *Bestiari*

Recursos de lectura per als estudiants d'ESO al web de l'edu365.

<http://www.edu365.com/eso/muds/catala/lectures/bestiari/index.htm>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joan Oliver a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver> >

Comentaris sobre l'autor

Crítica

WEB: Joan Oliver l'AELC

Inclou biografia i publicacions.

<http://www.escriptors.com/autors/oliverj/>

WEB: L'autor al Corpus Literari Ciutat de Barcelona

Biografia, enllaços i transcripció d'articles sobre Joan Oliver.

http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=2044

WEB: L'autor a Lletres de Batalles

Biografia de Joan Oliver i fragments de la seva obra en aquest web sobre literatura catalana i guerra civil.

<http://www.edu365.com/eso/muds/catala/lletresbatalles/index.htm>

WEB: Magisteri Teatre-Mag Poesia

Biobibliografia i poemes de *Bestiari* i *La fam*, a més de fragments.

<http://www.mallorcaweb.com/Mag-Teatre/quart/>

WEB: Música de poetes

Alguns poemes de Pere Quart musicats en aquest web de Lletra sobre música i poesia.

<http://www.musicadepoetes.cat/app/musicadepoetes/servlet/org.uoc.lletra.musicaDePoetes.Poeta?autor=458>

Diversos

WEB: Pere Quart i Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Descripció de la ruta literària dedicada a l'autor (Vilaweb Lletres).

http://www.vilaweb.cat/www/noticia?p_idcmp=3623233

WEB: Fons Oliver a Sabadell

L'Arxiu Històric de Sabadell ha publicat una pàgina web amb la descripció del fons "Joan Oliver i Sallarès".

<http://www.sabadell.cat/websajsab/Arxiu/paginesCat/inventaris/JoanOliver/JoanOliver.htm>

WEB: Pàgina d'homenatge

Pàgina de l'XTEC amb motiu del centenari del naixement del poeta. Amb dades biogràfiques, poemes i enllaços.

<http://www.xtec.es/recursos/catala/joliver/>

WEB: Joan Oliver en vídeo

Informació del vídeo *Joan Oliver/Pere Quart, l'escepticisme apassionat*. Amb full de comanda.

<http://www.ictisp.com/~ge382930/Oliver.html>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joan Oliver a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver> >

WEB: "L'auca de Joan Oliver"

Auca escrita per Joan Vilamala i il·lustrada per Jaume Gubianas al web La paret de les auques. Amb suggeriments de treball.

<http://www.auques.cat/tot.php?auca=oliver>

Comentaris

PDF: Bestiari

Dossier de Rosa Clar i M. Josep Simó sobre aquesta obra, dins el Seminari didàctic "El gust per la lectura" (2002-2003).

http://www.xtec.cat/lic/centre/professorat/dossiersgust/Bestiari_2002.pdf

---